

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของประชากรเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนด ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททางการปฏิรูปการศึกษาที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 42) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 19-20) กล่าวว่า การจัดการศึกษาโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คือการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้มีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบของความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างชัดเจน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งจะประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย คุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่างๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกต พฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรม เพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 1) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ใน มาตราที่ 23, 24, และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน

ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549, หน้า 20 -23) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 53) จึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย

จากการรายงานการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนอันพึงประสงค์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) (2553, หน้า 14) พบว่า จังหวัดนครสวรรค์ ปัญหาที่พบคือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่สนใจที่จะใฝ่เรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 43 ชอบที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย คิดเป็นร้อยละ 85 ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานและในการศึกษาหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 52 นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมของต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 47 และขาดการมีจิตสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 48 ในขณะที่จังหวัดอุทัยธานี ปัญหาที่พบคือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 44 ไม่สนใจที่จะใฝ่เรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 49 ชอบที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย คิดเป็นร้อยละ 76 ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานและในการศึกษาหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 61 นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมของต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 63 และขาดการมีจิตสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 68 สอดคล้องกับงานวิจัยของอานนท์ ลิ้มกุลธร (2545, หน้า 61) พบว่า การจัดการศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรคุณภาพของนักเรียนยังขาดคุณลักษณะที่สำคัญบางประการ คือ ด้านวิชาการ ขาดความรู้พื้นฐานทางวิชาการ เฉพาะสาขา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ขาดความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ไม่มีสัมมาคารวะ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 30) กล่าวว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีส่วนบกพร่องซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 ด้านคือ 1) ด้านวิชาการ นักเรียน ยังขาดทักษะ ด้านการเรียนรู้ และการจัดทำรายงาน 2) ด้านวิชาชีพ นักเรียนยังขาดทักษะความชำนาญด้านช่าง 3) ด้านบุคลิกภาพ นักเรียนยังขาดความมีบุคลิกภาพที่ดี และ 4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนยังขาดการมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัย และความยุติธรรม ประกอบกับโครงการแผนแม่บทการพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2540-2549 กล่าวว่า ปัญหาการผลิตกำลังคนด้านการศึกษา ยังขาดความพร้อมในด้านการพัฒนาคนให้คิดเป็นทำเป็นให้มีคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ในการทำงาน (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2543, หน้า 4)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า คุณลักษณะนักเรียนอันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษาทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในเบื้องต้น ดังนั้นถ้าสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของนักเรียน และดำเนินการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ตามที่สถานศึกษากำหนด ได้ ก็จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และประเทศชาติ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ตามขอบข่ายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าผลผลิตทางการศึกษาจะต้องตอบสนองความต้องการของสังคม และประเทศชาติ รวมทั้งนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี)
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทาง ในการกำหนด วางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนด วางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) ปีการศึกษา 2553 จำนวน 178,409 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 172 คน ครู จำนวน 2,581 คน และผู้ปกครอง จำนวน 175,656 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี), 2553, หน้า 2-3)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน สำหรับผู้ปกครองผู้วิจัยจะใช้วิธีการเจือจางจำนวนให้เท่ากันทุกโรงเรียน ได้จำนวน 244 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู
- 3) ผู้ปกครอง

2.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.3 อายุ

- 1) น้อยกว่า 35 ปี
- 2) 35 – 45 ปี
- 3) มากกว่า 45 ปีขึ้นไป

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 2) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - 3) สูงกว่าปริญญาตรี
- 2.1.5 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
- 1) น้อยกว่า 10 ปี
 - 2) 10 – 20 ปี
 - 3) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป
- 2.1.6 ระยะเวลาที่โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 1) ปีแรก (ปีการศึกษา 2552)
 - 2) ปีที่สอง (ปีการศึกษา 2552 – ปีการศึกษา 2553)
- 2.1.7 ขนาดโรงเรียน
- 1) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201-499 คน)
 - 2) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน)
 - 3) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป)
- 2.1.8 ความร่วมมือของชุมชน
- 1) น้อยกว่า 10 ครั้งต่อปีการศึกษา
 - 2) 10 – 20 ครั้งต่อปีการศึกษา
 - 3) มากกว่า 20 ครั้งต่อปีการศึกษา
- 2.1.9 ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน
- 1) มาก
 - 2) ปานกลาง
 - 3) น้อย
- 2.1.10 ความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน
- 1) มาก
 - 2) ปานกลาง
 - 3) น้อย

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ตามขอบข่ายคุณลักษณะ 8 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) รักชาติ รักศาสนา รักชาติรัก 2) ชื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก หรือเจตคติ และประสบการณ์ของบุคคล โดยการแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมกัน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน 8 ด้าน 1) รักชาติ รักศาสนา รักกษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี ทั้งในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ จนทำให้นักเรียนผู้นั้นพัฒนาตนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งผู้วิจัยกำหนดที่จะศึกษาคุณลักษณะนักเรียนอันพึงประสงค์ ตามขอบข่ายคุณลักษณะ 8 ด้าน ดังนี้

2.1 รักชาติ รักศาสนา รักกษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ รักและหวงแหนชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย มีความศรัทธาและยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การกระทำด้วยความประพฤติที่ดีทั้งกาย วาจา มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง คดโกง หรือเอาเปรียบผู้อื่น

2.3 มีวินัย หมายถึง ความสามารถที่จะควบคุมตนเองในด้านของความประพฤติ การยอมรับในระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถแก้ไขความประพฤติของตนเองหรือของผู้อื่น โดยอาศัยวิธีการต่างๆ ทั้งการดูแล ให้คำแนะนำโดยใช้หลักเหตุผล หรือวิธีการลงโทษตามสภาพของสถานการณ์ที่ปรากฏอยู่

2.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีทักษะในการคิด การทำ การแก้ปัญหาและการสื่อสาร และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและชาญฉลาด โดยมีความพอประมาณในการใช้จ่าย รู้จักกิน รู้จักใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และมีความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความเต็มใจและตั้งใจ ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ตรงต่อเวลา มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และยอมรับผลที่เกิดขึ้นทั้งที่ดีและไม่ดี กล่าวคือ รับผิดชอบและรับชอบ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม

2.7 รักความเป็นไทย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความตระหนัก เห็นคุณค่า และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย รวมถึงสามารถใช้ภาษาไทย เลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่มีอุปการะช่วยเหลือนักเรียนด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ในการวิจัยครั้งนี้กำหนด ผู้ปกครอง 1 คนต่อนักเรียน 1 คน

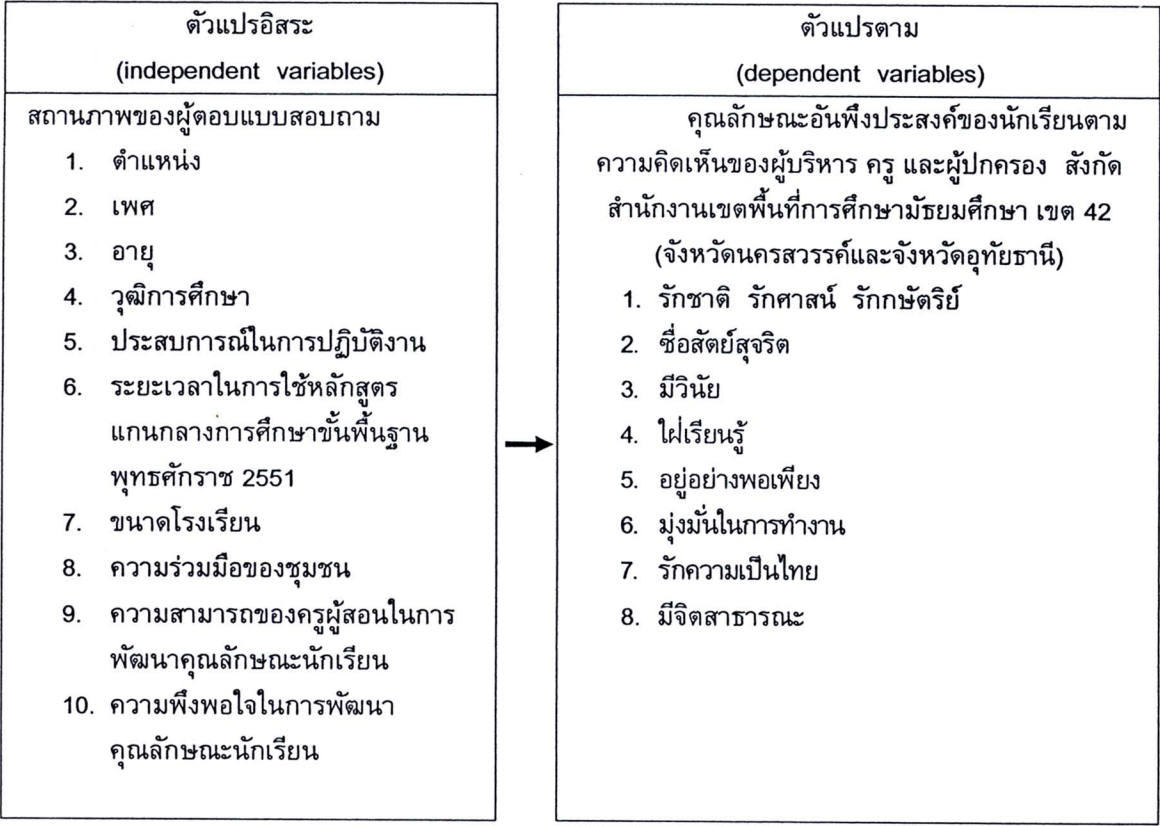
6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2553

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี) หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่วนกลาง ของจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี มีหน้าที่ดูแล และบริหารระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด เฉพาะในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

8. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษา ค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) ตามขอบข่ายคุณลักษณะ 8 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี) แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน